

Vooraf

Dit document geeft een korte weergave van de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het FMS-project Leefstijl prehabilitatie in het St. Antonius Ziekenhuis gericht op het bevorderen van interprofessioneel werken. Na afronding van dit project zijn de activiteiten uitgebreid naar samenwerking met de eerste lijn en tevens ingebed in reguliere onderwijsactiviteiten, waarbij een EPA Leefstijlinterventie is ontwikkeld voor de inbedding in de lokale opleidingsplannen in het St. Antonius Ziekenhuis.

Doelen

De oorspronkelijke doelen, zoals beschreven in het projectplan, waren erop gericht om Prehabilitatie structureel in te bedden in de zorgpaden van multimorbide patiëntgroepen, voorafgaand aan een hoog-risico ingreep danwel hoog-risico behandeling.

Tijdens de voorbereiding is de definitie van prehabilitatie verbreed naar leefstijlinterventies die niet tot een operatieve behandeling hoeven te leiden, maar ook tot ontslag naar huis of naar een verpleeghuis. Voor alle artsen, dus ook voor longartsen, neurologen en revalidatieartsen, is leefstijlinterventie van belang omdat zowel oorzaak als behandelmogelijkheden van ziekten ernstig beperkt worden door een ongezonde leefstijl (COPD, CVA's).

Vooronderzoek

Om de huidige situatie ten aanzien van interprofessioneel werken in kaart te brengen is er eerst ziekenhuisbreed een uitvraag gedaan naar reeds in de praktijk toegepaste voorbeelden van interprofessioneel leren en werken. Daarnaast zijn er interviews gehouden met AIOS over de invloed van leefstijl op mogelijke risico's bij een operatie, de beschikbaarheid van specifieke zorgpaden en het bespreekbaar maken van leefstijl tijdens het contact met de patiënt.

Communicatie en afstemming

De projectgroep, bestaande uit stafleden, AIOS, decaan en onderwijskundige, heeft maandelijks een vast contactmoment en dankzij korte lijnen kan er snel geschakeld worden als dat nodig is. De COC is nauw betrokken gedurende de gehele looptijd van het traject.

Daarnaast geven de leerhuismanager en de FMS-projectondersteuner hun volledige commitment. Met de eerste lijn, in de persoon van Loes Meijer, huisartsdocent onderwijs en ontwikkeling en onderzoeker (interdisciplinair), is contact gelegd en gedurende de looptijd van het project is zij toegetreden tot de projectgroep.

Projectinhoud

Korte beschrijving van de onderdelen van het project:

- a. E-course Leefstijlinterventies met een looptijd van 4 weken gericht op bewustzijn, kennis, inzicht
- b. Leefstijlmoment gedurende de looptijd van de E-course gericht op toepassing in de vakgroep
- c. Casuïstiek avonden; bespreking met collega's uit andere specialismen
- d. Kijken in elkaars keuken (KIEK) gericht op onderlinge communicatie en werkprocessen
- e. Huisbezoek aan patiënt gericht op inzicht krijgen in context en mogelijk effect van interventies

Kengetallen

Kengetallen (aantal betrokken AIOS, opleiders, supervisors):

- Projectgroep: 2 AIOS, 2 stafleden, decaan, onderwijskundige
- Deelnemers groep 1: circa 12 deelnemers bestaande uit AIOS en stafleden
- Deelnemers groep 2: circa 8 deelnemers bestaande uit AIOS en stafleden
- Deelnemers groep 3 is na het aflopen van het project van start gegaan: circa 13 AIOS en 7 HAIOS

Beschrijving projectuitvoering

Binnen het St. Antonius Ziekenhuis is reeds ervaring opgedaan met de E-course Zorg voor kwetsbare ouderen van E-infuse en met het aansluitend organiseren van casuïstiekavonden. In het onderhavige project is het leefstijlmoment toegevoegd als nieuw onderdeel, evenals het kijken in elkaars keuken (KIEK)

en een huisbezoek bij de patiënt. De wens hierbij was dat huisartsen en HAIOS zouden participeren in het traject. Tijdens de E-course van de eerste deelnemersgroep ontstond bij een projectgroepslid spontaan het idee om een leefstijlcoach uit te nodigen voor twee casuïstiekbijeenkomsten als aanvulling op de aanwezige expertise in het ziekenhuis. Dit is op korte termijn gerealiseerd en bleek goed aan te sluiten bij de E-course en een duidelijke meerwaarde te hebben voor de deelnemers.

In verband met de COVID-golf is het aantal deelnemers lager gebleken dan verwacht en heeft het leefstijlmoment tijdens de overdracht slechts in 1 vakgroep plaatsgevonden. De projectgroep heeft daarop besloten om voor de eerstvolgende startdatum van de E-course Leefstijlinterventies opnieuw deelnemers te werven. De voorbereidingstijd om deelnemers te werven was (te) kort en bovendien bleek de maand mei ongeschikt vanwege vakanties, nachtdiensten, examens en congressen. De projectgroep heeft vervolgens besloten de volgorde om te wisselen en het deelnemers mogelijk te maken om eerst deel te nemen aan de casuïstiekavond, om zich bewust te worden van de leerbehoeften op het gebied van Leefstijlinterventies. Aan de casuïstiekavond van groep 2 namen twee leefstijlcoaches deel, werkzaam in Nieuwegein, onder bemiddeling van de contactpersoon huisartsen in het St. Antonius Ziekenhuis, die naar aanleiding van het persbericht op intranet contact opnam met de projectcoördinator.

Kijken in elkaars keuken: de gedachte was om het matchen van deelnemers digitaal te laten ondersteunen; eigentijds, maar tevens om de Antonius Academie te ontlasten bij grotere aantallen deelnemers, ook buiten het Leefstijlproject. De expertise hiervoor bleek echter lastig vindbaar binnen het ziekenhuis; op dit moment is een ruw prototype ontwikkeld voor het matchen van A dat binnenkort wordt uitgetest.

De participatie van huisartsen en HAIOS gedurende de looptijd van het project is niet gelukt. Het FMS-project Leefstijlinterventies bleek bij de eerste lijn onvoldoende ingebed te zijn en de voorbereidingstijd bleek hiervoor veel te kort. In verband hiermee heeft het onderdeel huisbezoek patiënt geen doorgang kunnen vinden. Vanaf het najaar van 2022 zijn in nauwe samenwerking met de eerste lijn twee casuïstiekavonden georganiseerd i.s.m. de opleiding Huisartsgeneeskunde, welke positieve reacties hebben opgeleverd.

Wat betreft de samenwerking met *E-infuse*: door de vaste startmomenten van de E-course was er minder flexibiliteit voor de vakgroepen om mee te doen op een moment dat hen paste. Op instigatie van de vakgroep Longgeneeskunde is in overleg met E-infuse de deelname aan de E-course Leefstijlinterventies ingebed in het onderwijsrooster voor de AIOS. De overige vakgroepen zijn hierover geïnformeerd en uitgenodigd om de aanpak van de vakgroep Longgeneeskunde te volgen. Hiermee is de aansluiting tussen E-course en leefstijlmoment beter ingebed.

Het deelnemen aan de *E-course*, met een digitaal platform, ging goed. Op basis van een nulmeting en een tussentijdse meting bleek het bewustzijn, de kennis en het inzicht op het gebied van leefstijl toegenomen. Ook de deelname van leefstijlcoaches aan de casuïstiekavonden was een geslaagde interventie. De korte lijnen met de projectgroep waren helpend om snel te reageren op de weerbarstigheid van de dagelijkse praktijk.

Het was belangrijk om klein te beginnen en ervaring op te doen. Hiermee neemt de kans toe dat de vervolprojecten (er is geen medisch specialisme voor wie dit niet relevant is) succesvol gaan verlopen. Hoewel in de onderhavige opstartfase geen directe betrokkenheid van huisartsen was, heeft de volhardendheid waarmee het project steeds onder hun aandacht is gebracht, hen overtuigd van zowel de toewijding als het belang van dit project voor intensievere samenwerking tussen eerste en tweede lijn. Hoewel er verschillende onderdelen niet zijn gerealiseerd tijdens de looptijd van het project, heeft dit er juist voor gezorgd dat er nu oplossingen zijn bedacht voor een duurzame inbedding van het project in het St. Antonius Ziekenhuis en in de samenwerking met huisartsen.

Aanbevelingen

Vorbereiding

- Stel een projectgroep samen waar intrinsiek gemotiveerde AIOS deel van uitmaken en enthousiaste supervisors met relevante deskundigheid en/of netwerken, en leden die een overstijgende functie in en buiten het ziekenhuis vervullen
- Geef AIOS die participeren in het project de mogelijkheid om het project te presenteren
- Geef supervisors podium op reguliere vergaderingen/overdrachten
- Focus op de voordelen voor betrokkenen en op de gemeenschappelijke waarden die ten grondslag liggen aan het project
- Accepteer dat niet alle problemen in de voorbereiding (bijv. agenda's, verschillende locaties, nachtdiensten, examens, vakanties) onmiddellijk opgelost kunnen worden

Implementatie en draagvlak

- Maak gebruik van bestaande overlegsituaties
- Speel in op positief gemotiveerde vakgroepen
- Plaats de AIOS in the lead (bijv. deelname aan projectgroep, presentatie voor mede AIOS of presentatie tijdens bestuurlijk OOR)
- Bouw voort op interne deskundigheid die reeds aanwezig is binnen de organisatie (bijv. op het gebied van interdisciplinaire E-course en casuïstiek bijeenkomsten)
- Zet de Marketing afdeling in voor aankondiging en voortgang van het project op intranet

Mindset

- Bied ruimte voor spontane ideeën
- Incasseer tegenslagen
- Benut leerervaringen om duurzame oplossingen te bedenken
- Durf te experimenteren
- Wees volhardend
- Met een ontwikkelingsgerichte blik